

The Deal of the Century

แผนสันติภาพหรือระเบิดเวลา : ประเด็นความขัดแย้งอิสราเอล-ปาเลสไตน์รอบใหม่

ชูชาติ พุ่มเพ็ง*

บทนำ

หากพูดถึงประเด็นร้อนที่กลายเป็นกระแสการเมืองและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในช่วงต้นปีที่ผ่านมา คงไม่พ้นเรื่องแผนสันติภาพตะวันออกกลางฉบับใหม่ ซึ่งเปิดตัวอย่างเป็นทางการภายใต้ความเห็นชอบของประธานาธิบดีสหรัฐฯ โดนัลด์ ทรัมป์ กับ เบนยามิน เนทันยาฮู นายกรัฐมนตรีอิสราเอล โดยแผนสันติภาพฉบับนี้มีชื่อเรียกอย่างเป็นทางการว่า “Peace to Prosperity : A Vision to Improve the Lives of the Palestinian and Israeli People” แต่กระแสส่วนใหญ่มีจุกจิกกันในชื่อที่เรียกขานแบบไม่เป็นทางการว่า “the Trump Peace Plan” หรือ “the Deal of the Century” ซึ่งเป็นการสื่อความที่พ้องกับการบัญญัติชื่อเรียกในสื่อของโลกอาหรับทุกแขนงว่า “Safqat Al Qarn” (อ่านว่า ซ็อฟ-เกาะห์-อัล-ก้อร์น)^๑ หมายถึงแผนเจรจาสันติภาพ^๒ เนื่องจากความขัดแย้งระหว่างอิสราเอล-ปาเลสไตน์ เป็นมหากาพย์เรื้อรังมายาวนานไม่เคยมีกระบวนการใด หรือกลไกใด ทำให้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างสองประเทศคลี่คลายลงได้ ส่งผลให้ประเด็นความขัดแย้งดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งปัจจัยต่าง ๆ มักผูกโยงกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับประเทศโดยรอบ รวมถึงนโยบายต่างประเทศของเหล่าประเทศมหาอำนาจที่แสดงจุดยืนสนับสนุนฝ่ายหนึ่งหรือเลือกปฏิบัติกับอีกฝ่าย ซึ่งทุกฝ่ายมักอ้างความชอบธรรมโดยมองเพียงมิติเดียวหรือมุมมองเดียวด้วยนัยแฝงหวังผลประโยชน์ของประเทศตนเองเป็นหลัก ขณะที่คู่ขัดแย้งอย่างปาเลสไตน์ยืนยันจะยึดโยงกับข้อมติหรือพันธกรณีตามกฎหมายระหว่างประเทศ และสนธิสัญญาระหว่างประเทศ หรือมติที่ออกโดยสหประชาชาติชาติ เมื่อต่างฝ่ายต่างเดินจึงส่งผลให้กระบวนการเจรจาดังกล่าวที่ผ่านมาไม่มีข้อยุติ บางครั้งกลับสร้างปัญหาหรือเข้าสู่ช่วงการสะสมทั้งปัญหาเดิมและปัญหาใหม่ สุดท้ายจบลงด้วยความล้มเหลวมาโดยตลอด กระทั่งมาถึงยุคของประธานาธิบดีสหรัฐฯ คนปัจจุบัน ที่เน้นนโยบายอเมริกาต้องมาก่อน หรือวาทกรรมคั่นหัวว่าอเมริกาต้องยิ่งใหญ่ โดยคาดหวัง

* นักวิเคราะห์สันติภาพชำนาญการพิเศษ สำนักภาษาต่างประเทศ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

^๑ ในมุมมองผู้เขียนเห็นว่า มีการเชื่อมโยงการเรียกชื่อจากขอบเขตของระยะเวลาและเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ นับตั้งแต่ปี ๑๙๗๑ ที่มีการออกปฏิญญาบัลโฟร์ (Balfour Declaration) ภายใต้เจตนารมณ์ของอังกฤษขณะนั้นต้องการตั้งถิ่นฐานแก่ชาวยิว จนนำไปสู่การแบ่งดินแดนในปาเลสไตน์ ทำให้ปัญหาขัดแย้งระหว่างอิสราเอล-ปาเลสไตน์ ยืดเยื้อมาจนถึงวันเข้ารับตำแหน่งประธานาธิบดีสหรัฐฯ ของนายโดนัลด์ ทรัมป์ ปี ๒๐๑๗ รวมระยะเวลาครบ ๑๐๐ ปีพอดี

^๒ ประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ เป็นผู้บัญญัติชื่อเรียกแผนสันติภาพด้วยตนเองภายใต้ชื่อ the Deal of the Century เนื่องจากมองว่าแผนสันติภาพฉบับนี้เป็นแนวทางแก้ปัญหาความขัดแย้งที่ดีที่สุดเท่าที่เคยมีมา และถือเป็นความสำเร็จของสหรัฐฯ ภายใต้การนำของตนในฐานะประธานาธิบดีสหรัฐฯ โดยแผนสันติภาพฉบับนี้ได้วางกรอบแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างอิสราเอล-ปาเลสไตน์แบบองค์รวม ผ่านการตกผลึกทางความคิด และกระบวนการวิเคราะห์จากข้อมูลสำคัญในอดีตตลอดประวัติศาสตร์ความขัดแย้งอันยาวนานนับศตวรรษ ดังนั้น หากคู่ขัดแย้งลงนามเห็นชอบ และดำเนินการตามแนวทางที่กำหนดไว้ในแผนสันติภาพฉบับนี้ ย่อมส่งผลเชิงบวกต่อกระบวนการสันติภาพในภูมิภาคแบบครอบคลุมโดยทุกฝ่ายจะได้ประโยชน์ร่วมกัน

จะดึงเม็ดเงินมหาศาลจากกลุ่มประเทศร่ำรวยในภูมิภาคอ่าวอาหรับหลักคิดว่าด้วยการให้ความคุ้มครองจากภัยคุกคามนอกประเทศ^๓ ขณะเดียวกันพยายามยกระดับความมั่นคงและการทหารแก่อิสราเอลในฐานะชาติพันธมิตรสำคัญ จึงเป็นที่มาของการนำเสนอแผนสันติภาพฉบับนี้

อย่างไรก็ดี the Deal of the Century จะกลายเป็นประเด็นร้อนที่ประชาคมโลกจะต้องเข้ามาเกี่ยวข้องไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม ในขณะที่หลายเวทีการประชุมระหว่างประเทศ ทั้งการประชุมระดับรัฐบาล การประชุมรัฐสภาพหุภาคี และการประชุมที่เกี่ยวข้อง จะต้องมีการหยิบยกประเด็นเหล่านี้ขึ้นมาเป็นวาระการพิจารณาอย่างแน่นอน เพราะสถานการณ์ในภูมิภาคมีการแบ่งฝ่าย เลือกข้างชัดเจน ทำให้เกิดการวิเคราะห์ในแง่มุมที่หลากหลาย บทความชิ้นนี้จะสามารถสนับสนุนกรอบแนวคิดประกอบการตัดสินใจแบบองค์รวมได้อย่างมีนัยสำคัญ ตลอดจนการวิเคราะห์ผลพวงที่จะตามมาหลังจากนี้ ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องในวงงานรัฐสภาด้านต่างประเทศ^๔ จะต้องทำความเข้าใจอย่างมาก เหตุเพราะเรื่องนี้จะเป็ประเด็นสำคัญด้านการเมืองระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากองค์ประกอบของการประชุมมีคณะผู้แทนจากองค์กรหรือหน่วยงานที่มีสถานะเป็นผู้สังเกตการณ์จากฝั่งปาเลสไตน์ร่วมด้วย อาทิ การประชุมสหภาพรัฐสภา (Inter-Parliamentary Union : IPU) การประชุมสมัชชารัฐสภาเอเชีย (Asian Parliamentary Assembly : APA) หรือการประชุมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง หากมีการหยิบยกข้อมติเกี่ยวกับสิทธิของชาวปาเลสไตน์ หรือการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมแก่ชาวปาเลสไตน์ จะทำให้หลายประเทศในภูมิภาคแสดงบทบาทนำ และเสนอความเห็นและอภิปรายอย่างกว้างขวาง หากย้อนดูจากประสบการณ์ในอดีตที่ผ่านมา บางครั้งบรรยากาศการประชุมที่มีประเด็นเหล่านี้บรรจุเป็นระเบียบวาระเพื่อพิจารณา หรือขอความเห็นโดยเปิดให้มีการอภิปราย เราอาจเห็นบรรยากาศที่มีการพาดพิงรุนแรงจนต้องพักการประชุม หรืออาจเกิดเหตุการณ์ประท้วงและแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ด้วยการเดินออกจากห้องประชุม ดังที่ปรากฏมาแล้วหลายเวทีตลอดช่วงทศวรรษที่ผ่านมา

The Deal of the Century สู่การจัดระเบียบโลกใหม่ในภูมิภาคตะวันออกกลาง

หลังจากการแถลงข่าวเพื่อเปิดตัวแผนสันติภาพฉบับดังกล่าวซึ่งนำโดยประธานาธิบดีสหรัฐฯ และนายกรัฐมนตรีอิสราเอล เมื่อปลายเดือนมกราคม ๒๐๒๐ ณ ห้องแถลงข่าวประจำทำเนียบขาว กระแสดังกล่าวได้ตีกลับมายังหลายหน่วยงาน/องค์กร และภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในเวทีระหว่างประเทศทั้งทางตรงและทางอ้อม ยิ่งเมื่อสเปคตไลท์ฉายไปที่บรรดาผู้นำกลุ่มประเทศในภูมิภาคตะวันออกกลางที่มีแนวนโยบายและแสดงการตอบรับแนวทางของสหรัฐฯ เห็นได้จากพันธมิตรชาติอาหรับ นำโดยซาอุดีอาระเบีย สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ บาห์เรน อียิปต์ ขณะที่บางประเทศในภูมิภาคอ่าวอาหรับ เช่น โอมาน กาตาร์ ยังคงสงวนท่าทีแต่มีทิศทางคล้อยไปในทางคัดค้าน แต่ยังคงให้ความสำคัญกับประเด็นการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมชาวปาเลสไตน์ดังที่เคยปฏิบัติมา ส่วนอิหร่าน ตุรกี รัฐคูเวต และปาเลสไตน์ได้แสดงท่าทีต่อต้าน และไม่เห็นด้วยอย่างรุนแรงกับแผนสันติภาพฉบับนี้ เนื่องจากมองว่าเป็นการสมคบคิด และเป็นการดำเนินการแต่เพียงฝ่ายเดียว ยิ่งกว่านั้นฝ่ายที่ไม่เห็นด้วย

^๓ กลุ่มประเทศอ่าวอาหรับนำโดยซาอุดีอาระเบีย คาดหวังให้สหรัฐฯ สนับสนุนด้านความมั่นคงและการทหาร เนื่องจากกังวลต่อการคุกคามและการขยายอิทธิพลของอิหร่านในภูมิภาค

^๔ หน่วยงาน/องค์กร/ผู้เกี่ยวข้องสังกัดรัฐสภาไทยที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับการประชุมสมัชชารัฐสภาเอเชีย Asia Parliamentary Assembly หรือ APA ซึ่งหากติดตามสถานการณ์ในปัจจุบันพบว่าการเคลื่อนไหวของประเทศภาคีสมาชิก โดยเฉพาะรัฐสภาอิหร่านที่กำลังเดินหน้ารณรงค์ต่อต้านแผนสันติภาพฉบับนี้ และคาดว่าจะมีการหยิบยกประเด็นนี้บรรจุเป็นวาระการประชุมทั้งการประชุมในระดับคณะกรรมการบริหาร และคณะกรรมการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ต่างมองว่าเนื้อหาของสาระที่ประมวลไว้ในแผนสันติภาพฉบับนี้เป็นการลิดรอนสิทธิอันพึงมีของพลเมืองชาวปาเลสไตน์อย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะการรูดดินแดนปาเลสไตน์ในเขตเวสต์แบงก์ การดำรงอยู่และการรุกคืบขยายพื้นที่นิคมชาวยิว (settlement) การแก้ปัญหาผู้อพยพและสิทธิการคืนถิ่น รวมไปถึงการให้อำนาจหน่วยงานด้านความมั่นคงของอิสราเอลเป็นศูนย์กลางอำนาจแบบเบ็ดเสร็จยิ่งทำให้เกิดผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพและการแสดงออกของชาวปาเลสไตน์อย่างแน่นอน ดังนั้นเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการตามกรอบแนวคิดของแผนสันติภาพฉบับนี้ จึงควรหยิบยกประเด็นที่เป็นสาระสำคัญโดยเฉพาะเรื่องละเอียดอ่อนที่บัญญัติไว้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สาระสำคัญของแผนสันติภาพฉบับ the Deal of the Century

The Deal of the Century ได้ประมวลเนื้อหาและสาระสำคัญรวมทั้งสิ้น ๑๘๑ หน้า มีการแบ่งหมวดหมู่ไว้หลายบทครอบคลุมในหลายมิติ อาทิ การกำหนดพรมแดน-เส้นแบ่งเขตแดน การยอมรับการมีอยู่แบบสองรัฐ (two states) การจัดการนครเยรูซาเล็ม สิทธิกลับคืนสู่ดินแดน ประเด็นผู้ลี้ภัยชาวปาเลสไตน์ การตั้งรัฐปาเลสไตน์ การแบ่งอำนาจการปกครอง ตลอดจนการจัดระเบียบเศรษฐกิจภายในประเทศ การกำหนดพื้นที่การค้าเสรี (FTA zone) ความตกลงทางการค้ากับสหรัฐฯ ประเด็นความมั่นคง การข้ามพรมแดน องค์กรประกอบเชิงโครงสร้างและการแบ่งอำนาจในฉนวนกาซา การจัดการทรัพยากรและแหล่งน้ำ เป็นต้น

อย่างไรก็ดี สาระสำคัญของแผนสันติภาพฉบับนี้ได้ประมวลเนื้อหาที่เป็นประเด็นละเอียดอ่อนสร้างความวิตกกังวลต่อสิทธิอันพึงมีของชาวปาเลสไตน์ทั้งในเขตเวสต์แบงก์ และฉนวนกาซา รวมถึงการกำหนดชะตากรรมการกลับคืนถิ่นฐานของชาวปาเลสไตน์ที่คงใช้ชีวิตอยู่ในค่ายผู้ลี้ภัย ทั้งภายในดินแดนตนเอง^๔ และกระจายอยู่ตามพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศเพื่อนบ้าน^๖ ทำให้หลายฝ่าย^๗ มองว่าแผนสันติภาพฉบับนี้จะเป็นกระแสโต้กลับรุนแรง ทั้งในระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศอย่างมีนัยสำคัญโดยเฉพาะประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

๑. การตั้งเมืองหลวงในฉนวนครเยรูซาเล็ม หรือ อัลกุดส์ (Al-Quds) ซึ่งเป็นชื่อเรียกของชาวอาหรับ เมืองนี้ถือเป็นเมืองศูนย์กลางศาสนสถานสำคัญ และเป็นประเด็นหรือข้อเรียกร้องของชาวปาเลสไตน์มาโดยตลอด นับแต่มีกระบวนการเจรจาสันติภาพเรื่อยมา ภายใต้ความหวังให้รัฐปาเลสไตน์มีเมืองหลวงที่ตั้งอยู่ในแถบพื้นที่อัลกุดส์ตะวันตก โดยต้องอยู่ภายใต้อธิปไตยและบูรณภาพเหนือดินแดนตามเส้นเขตแดนปี ๑๙๖๗

แต่หากดูเนื้อหาที่ได้กำหนดไว้ในแผนสันติภาพฉบับนี้ กลับพบว่าการเดินเฉยความต้องการของชาวปาเลสไตน์ในเรื่องนี้ ช้ำร้ายห้ามมิให้มีการแบ่งเขตเมืองเยรูซาเล็มออกจากกัน และเมื่อมองถึงสิ่งที่เกิดขึ้นตามสถานการณ์ปัจจุบัน จะปรากฏชัดว่ารัฐบาลอิสราเอลได้สร้างกำแพงตัดขาดวิถีความเป็นอยู่ของชาวปาเลสไตน์ในเขตเวสต์แบงก์ ส่งผลให้มีชาวปาเลสไตน์จำนวนมากจำใจอยู่ภายใต้ดินแดนที่ถูกยึดครอง และพำนักอยู่ในเขตอธิปไตยของอิสราเอล โดยแบ่งด้วยเขตกำแพงชาติพันธุ์เป็นเครื่องกั้น เนื่องจากข้อกำหนดในแผนสันติภาพฉบับนี้ ให้อธิวาทำกำแพงเป็นเสมือนเส้นแบ่งพรมแดนระหว่างรัฐโดยปริยาย และการบัญญัติให้นครเยรูซาเล็ม

^๔ ภายในดินแดนปาเลสไตน์มีค่ายผู้ลี้ภัยอยู่ในเขตเวสต์แบงก์ ๒๔ ค่าย ในฉนวนกาซา ๑๒ ค่าย

^๖ ค่ายผู้ลี้ภัยชาวปาเลสไตน์นอกประเทศ ประกอบด้วย จอร์แดน ๑๔ ค่าย เลบานอน ๑๒ ค่าย และซีเรีย ๑๑ ค่าย

^๗ สหภาพยุโรป สหภาพรัฐสภาอาหรับ องค์กรการประชุมโลกอิสลาม กลุ่มประเทศอาหรับตะวันตก

เป็นเมืองหลวงของอิสราเอลเป็นหนึ่งในเดียวมีโอกาสแบ่งแยกได้ ยิ่งจะกลายเป็นชนวนทำให้ความขัดแย้งทวีความรุนแรงมากขึ้น แม้ว่าในข้อบัญญัติจะมีการระบุให้พื้นที่แนวฝั่งกำแพงทางตะวันออกและทางเหนือ โดยกำหนดให้เป็นอธิปไตยของชาวปาเลสไตน์ หากทั้งสองฝ่ายบรรลุความตกลงและกระบวนการจัดตั้งรัฐปาเลสไตน์ดำเนินไปจนเสร็จสิ้น จะให้รัฐบาลปาเลสไตน์พิจารณาตั้งเมืองหลวงของรัฐได้ในดินแดนที่ถือสิทธิอธิปไตยดังกล่าว โดยรัฐปาเลสไตน์จะใช้ชื่อนครเยรูซาเล็มซ้ำกับที่มีอยู่ในอธิปไตยอิสราเอล หรือใช้ชื่ออื่น ๆ ย่อมกระทำได้ เมื่อถึงเวลานั้นคู่ขัดแย้งทั้งสองฝ่ายต้องยุติทุกความพยายาม เพื่อต่อต้านหรือใช้วิธีคัดค้านผ่านกระบวนการลือบปียิสต์ตั้งกลุ่มองค์กรหรือรัฐหนึ่งรัฐใดเข้าแทรกแซงกิจการว่าด้วยการตั้งเมืองหลวง และละเมิดอำนาจอธิปไตยของอีกฝ่าย หากทุกอย่างดำเนินไปตามแผนสันติภาพฉบับนี้ จะทำให้สถานเอกอัครราชทูตสหรัฐฯ ประจำอิสราเอลยังคงตั้งอยู่ในนครเยรูซาเล็มต่อไป^{๑๖} ขณะเดียวกันรัฐบาลสหรัฐฯ จะสถาปนาความสัมพันธ์กับปาเลสไตน์ด้วยการตั้งสถานเอกอัครราชทูตสหรัฐฯ ประจำปาเลสไตน์ด้วยเช่นกัน และสหรัฐฯ จะเป็นโต้โผหลักโน้มน้าวชาติพันธมิตรและนานาชาติให้การยอมรับการดำรงอยู่ของทั้งสองรัฐ ให้มีอำนาจอธิปไตย และยอมรับการตั้งเมืองหลวงของปาเลสไตน์ พร้อมรณรงค์ชักชวนให้รัฐบาลของประเทศที่มีสถานทูตซึ่งตั้งอยู่ในอิสราเอลพิจารณาการย้ายที่ตั้งมาประจำอยู่ในนครเยรูซาเล็มเหมือนกับที่สหรัฐฯ ได้ดำเนินการไปแล้วย่อมกระทำได้

๒. ความแตกต่างทางความเชื่อ ศาสนา และพิธีกรรม ประเด็นเกี่ยวกับพื้นที่พิพาทมุ่งไปที่ศูนย์รวมศาสนสถานในนครเยรูซาเล็ม ที่เป็นศูนย์กลางความเชื่อของทั้ง ๓ ศาสนา ทั้งยูดาย คริสต์ และอิสลาม โดยประเด็นที่ระบุในแผนสันติภาพฉบับนี้ กำหนดแนวทางการบริหารเชิงโครงสร้างชี้ชัดถึงการเข้าจัดการพื้นที่ โดยให้เป็นอำนาจของอิสราเอลผ่านการบริหารจัดการของหน่วยงานหรือองค์กรปกครองที่คงใช้อำนาจและดำเนินอยู่ในปัจจุบัน และให้ทุกพื้นที่เปิดกว้างให้ทุกศาสนาสามารถเข้าใช้พื้นที่ รวมถึงการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาได้อย่างเสรี มีการเคารพระหว่างกันบนพื้นฐานของพหุวัฒนธรรม

๓. การติดต่อข้ามพรมแดน หรือ กำแพงแบ่งชาติพันธุ์ เป็นการบัญญัติเนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อให้มีการเดินทางติดต่อระหว่างกันทุกด้าน มีข้อเสนอสำคัญระบุไว้ว่าจะมีการสร้างเส้นทางเชื่อมต่อให้กับชาวปาเลสไตน์ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางไปมาหาสู่และสามารถเดินทางข้ามพรมแดนด้วยระบบคมนาคมและการขนส่งที่ทันสมัย จะมีการสร้างสะพาน ถนน หรืออุโมงค์เชื่อมระหว่างฉนวนกาซาและเขตเวสต์แบงก์ โดยใช้รูปแบบการขนส่งด้วยระบบรางแบบความเร็วสูง ทั้งนี้ ตลอดเส้นทางคมนาคมดังกล่าวจะอยู่ในอำนาจอธิปไตยของอิสราเอล

^{๑๖} หลังเข้ารับตำแหน่งได้เพียง ๒ วัน ประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ ได้ลงนามเห็นชอบข้อบัญญัติว่าด้วยการย้ายสถานทูตสหรัฐฯ ประจำอิสราเอลจากเมืองหลวงเทลอาวีฟ เพื่อมาตั้งอยู่ในพื้นที่นครเยรูซาเล็ม และร่วมเปิดป้ายอย่างเป็นทางการในปี ๒๐๑๘ ถือเป็น การแสดงเจตนาชัดเจนว่านครเยรูซาเล็มทั้งหมดจะต้องเป็นอธิปไตยของอิสราเอล ทำให้ฝ่ายปาเลสไตน์โกรธแค้น และแสดงจุดยืนคัดค้านพร้อมประณามรัฐบาลสหรัฐฯ ว่าได้ละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศ

นอกจากนี้ รัฐปาเลสไตน์จะต้องพัฒนาท่าเรือของรัฐให้มีศักยภาพ เพื่อให้เป็นช่องทางดำเนินกิจกรรม และใช้ประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ การเดินเรือสินค้า ระบบขนส่ง ทั้งยังเป็นช่องทางการเชื่อมต่อและการเทียบท่าเรือ^๔ ภายใต้เงื่อนไขสำคัญคือ การขนถ่ายสินค้าและประเภทของสินค้าจะต้องไม่กระทบกับเสถียรภาพและความมั่นคงของอิสราเอล

นอกจากนี้ ยังกำหนดให้มีการก่อสร้างเส้นทางเชื่อมทางบกระหว่างพรมแดน และให้กำหนดจุดผ่านแดนเพื่อให้เอื้อกับชาวปาเลสไตน์ในการเดินทางผ่านเข้า-ออกระหว่างปาเลสไตน์และจอร์แดน โดยมีการตั้งด่านตรวจคนเข้าเมืองในดินแดนปาเลสไตน์หวังใช้เป็นจุดผ่านแดนของประชาชนจากทั้งสองประเทศ รวมทั้งนักท่องเที่ยวที่ต้องการเดินทางมาเยือนทั้งสองประเทศได้อีกช่องทางหนึ่งในอนาคต

แผนที่ระบุการแบ่งเส้นเขตแดนใหม่ และการสร้างเส้นทางเชื่อมต่อระหว่างฉนวนกาซาและเขตเวสต์แบงก์

สำหรับการตั้งหน่วยงานหรือองค์กรให้ปฏิบัติหน้าที่ ณ จุดผ่านแดน มีการระบุสัดส่วนในเบื้องต้นประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ฝ่ายปาเลสไตน์ ๓ คน เจ้าหน้าที่ฝ่ายอิสราเอล ๓ คน และผู้แทนของสหรัฐฯ ๑ คน โดยคณะเจ้าหน้าที่เหล่านี้จะมีการประชุมในทุก ๆ ๓ เดือน เพื่อประเมินและรวบรวมปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข หากมีกรณีร้องเรียนเกิดขึ้น ณ จุดผ่านแดนที่กำหนดไว้ แต่มีข้อกังวลถึงประเด็นอ่อนไหวในเรื่องนี้ กรณีที่อิสราเอลจะติดตั้งระบบเทคโนโลยีด้านความปลอดภัยซึ่งอ้างว่าจะให้อยู่ในระดับที่กฎหมายกำหนด แต่ชาวปาเลสไตน์ยังคงหวาดระแวงอย่างมากหากถูกกระทำแบบเลือกปฏิบัติ แม้ว่าการปฏิบัติงานจะให้เจ้าหน้าที่

^๔ การสร้างเส้นทางเชื่อมต่อทางทะเลถือเป็นสิทธิของรัฐบาลปาเลสไตน์ที่จะพิจารณาแนวทางก่อสร้างเส้นทางดังกล่าว เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากการขนส่งสินค้าผ่านท่าเรือไฮฟา และอัสซูดของอิสราเอล สำหรับการดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจและระบบโลจิสติกส์ขนถ่ายสินค้าอุปโภคบริโภคเข้าไปยังรัฐปาเลสไตน์ หรือการดำเนินธุรกิจประเภทการนำเข้า-ส่งออกสินค้าผ่านท่าเรือของอิสราเอลย่อมกระทำได้

ประจำจุดผ่านแดนทุกนายใส่ชุดสุขภาพสากลไม่มีเครื่องแบบหรือสัญลักษณ์แสดงความเป็นชาติหนึ่งชาติใดก็ตาม เพื่อสร้างความอุ่นใจและไม่เลือกปฏิบัติหรืออาจก่อให้เกิดความเกลียดชังระหว่างปฏิบัติหน้าที่

๔. ประเด็นเส้นเขตแดน ถือเป็นเรื่องละเอียดอ่อนอย่างมากเนื่องจากในแผนสันติภาพฉบับนี้ให้สิทธิกับอิสราเอล ในการสร้างกำแพงกันตลอดแนวในเขตเวสต์แบงก์ เพื่อให้เหมาะสมกับเส้นแบ่งเขตแดนใหม่ โดยจะมีการสร้าง จุดผ่านแดนที่มีเครื่องมือและเทคนิคที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ

๕. ประเด็นความมั่นคง เรื่องนี้สร้างความกังวลกับชาวปาเลสไตน์อย่างมาก เนื่องจากข้อบัญญัติในแผนสันติภาพ ฉบับนี้จะทำให้อิสราเอลยังคงสถานะรัฐตำรวจและมีอำนาจเต็มในการกำกับดูแลด้านความมั่นคงแบบครอบคลุม ทั่วดินแดนปาเลสไตน์ แม้ในทางพฤตินัยจะเปิดทางให้รัฐปาเลสไตน์มีหน่วยงานด้านความมั่นคงภายในเพื่อป้องกัน ตนเองก็ตาม แต่จะอยู่ในกรอบหรือหลักเกณฑ์ที่อิสราเอลกำหนดเท่านั้น โดยทุกกลุ่ม/ขบวนการที่ดำรงอยู่ใน ปาเลสไตน์ต้องปลดอาวุธทั้งหมด แต่มีหน่วยงานความมั่นคงภายในสามารถปฏิบัติหน้าที่ป้องกันปราบปราม ขบวนการก่อการร้ายภายในดินแดนอธิปไตยที่กลุ่มหรือขบวนการเหล่านั้นมีพฤติกรรมคุกคามหรือเป็นปรปักษ์ ทั่วอิสราเอล จอร์แดน และอียิปต์

สำหรับหน่วยงานความมั่นคงปาเลสไตน์จะมีอำนาจกำกับดูแลความสงบเรียบร้อย การบังคับใช้กฎหมาย การควบคุมดูแลความปลอดภัย และการอารักขาบุคคลสำคัญและเจ้าหน้าที่ระดับสูงชาวต่างชาติ และการตอบสนอง ในการช่วยเหลือประชาชนหากเกิดภัยพิบัติ เป็นต้น ทั้งนี้หากกระบวนการต่าง ๆ มีปัญหาอุปสรรค หรือหน่วยงาน ความมั่นคงภายในรัฐปาเลสไตน์ล้มเหลวไม่สามารถดำเนินการได้ หรือไม่มีมาตรการด้านความมั่นคงใด ๆ เพียงพอ ตอบสนองให้เกิดความสงบเรียบร้อยได้ เมื่อถึงเวลานั้น อำนาจหน้าที่ด้านความมั่นคงและการรักษาความสงบ ในดินแดนปาเลสไตน์จะกลับมาที่หน่วยงานความมั่นคงอิสราเอลทั้งหมด และอาจมีการตั้งหน่วยงานความมั่นคง บางพื้นที่หรือทั้งหมดทั่วทั้งปาเลสไตน์ เพื่อจัดระเบียบและตอบสนองด้านความมั่นคงภายในของปาเลสไตน์ แบบครอบคลุมรอบด้าน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และความจำเป็นเร่งด่วน

๖. ประเด็นการสร้างนิคมชาวยิว (settlement) กรณีการสร้างนิคมชาวยิวและการขยายพื้นที่ต่อเนื่องในดินแดน ปาเลสไตน์ จะกลายเป็นตัวเร่งปฏิกิริยาต่อต้านแผนสันติภาพฉบับนี้ เนื่องจากหน่วยงานด้านความมั่นคง อิสราเอลใช้พฤติกรรมรุนแรงเข้าบุกยึดพื้นที่ซึ่งเป็นแหล่งพักอาศัยและชุมชนของชาวปาเลสไตน์แบบไม่ปราณี ปราศรัย ไร้ความรับผิดชอบ เห็นได้จากการเข้ารื้อทำลายบ้านเรือนชาวปาเลสไตน์ด้วยการใช้กำลังและความรุนแรง ทำให้ชาวปาเลสไตน์เชื่อมาโดยตลอดว่านโยบายขยายนิคมชาวยิวในเขตเวสต์แบงก์ จะเป็นแผนยึดครองดินแดน ปาเลสไตน์บริเวณนี้ทั้งหมด และทางการอิสราเอลจะยังเดินหน้าต่อเนื่องแบบไม่หยุดโดยอ้างสิทธิการครอบครอง เหนือดินแดนปาเลสไตน์ กรณีดังกล่าวสร้างความโกรธแค้นจากผู้ได้รับผลกระทบ ทำให้ต้องกลายเป็นคนเร่ร่อน ไร้ที่พำนัก ไร้ที่ทำกิน จนเกิดปรากฏการณ์มากมายสะท้อนข้อเรียกร้องในเวทีระหว่างประเทศ ขณะที่ประชาคมโลก ต่างแสดงความอาทรและเห็นอกเห็นใจชาวปาเลสไตน์อย่างต่อเนื่อง จนพื้นที่ข่าวบางครั้งปรากฏภาพ การกระทบกระทั่งระหว่างกลุ่มเคลื่อนไหวจัดกิจกรรมต่อต้านการก่อสร้างนิคมกับเจ้าหน้าที่ความมั่นคงของ อิสราเอล มีการปะทะกันหลายรอบในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ดังนั้น หากแผนสันติภาพฉบับนี้ผ่านการลงนาม เห็นชอบจากทุกฝ่ายแล้วจะเสมือนเป็นตรายางทำให้ทุก ๆ การกระทำเกี่ยวกับการสร้างนิคมกลายเป็นเรื่องที่มี ความชอบธรรม พร้อมเปิดทางให้อิสราเอลได้สิทธิในการสร้างนิคมชาวยิวในดินแดนปาเลสไตน์อย่างต่อเนื่อง สอดรับกับแผนรวบดินแดนปาเลสไตน์รอบบริเวณใกล้เคียงกับเขตเวสต์แบงก์ มุ่งหวังให้ดินแดนทั้งหมดกลายเป็น

อธิปไตยของอิสราเอลโดยชอบ เนื่องจากข้อบัญญัติในแผนสันติภาพฉบับนี้มุ่งเน้นให้ยอมรับการมีอยู่ของนิคมชาวยิวทั้งในอดีตและปัจจุบัน ทำให้ดินแดนบางส่วนของเขตเวสต์แบงก์กลายเป็นอธิปไตยของอิสราเอล นอกจากนี้ บริเวณพื้นที่แถบที่ราบลุ่มจอร์แดนซึ่งมีขนาดพื้นที่ ๑ ใน ๓ ของเขตเวสต์แบงก์ จะอยู่ในการกำกับดูแลของอิสราเอลภายใต้อธิปไตยของอิสราเอลโดยชอบธรรมทันที

ภาพแสดงรายละเอียดการขยายนิคมที่พักอาศัยของอิสราเอล ปัจจุบันมีนิคมชาวยิวรวม ๔๒๒ โครงการ ๓๘๐ โครงการอยู่ในเขตเวสต์แบงก์ ส่วนที่เหลือตั้งอยู่แถบที่ราบสูงโกลาน

๗. อธิปไตยกินรวบเหนือดินแดน ซึ่งประเด็นนี้ชาวปาเลสไตน์มองว่าเป็นแผนรวบดินแดนภายใต้กรอบแผนสันติภาพฉบับนี้ โดยแนวทางการดำเนินการจะอยู่ในรูปแบบการรวบดินแดนซึ่งยึดตามหลักเกณฑ์ของการตั้งถิ่นพำนักและสำมะโนประชากร ซึ่งแนวทางนี้จะทำให้ประชากรชาวยิวราวร้อยละ ๔๗ ที่ได้พำนักอยู่ในนิคมและตั้งถิ่นพำนักในนิคมนับแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ตลอดจนการขยายโครงการต่อเนื่องกว่าทศวรรษในเขตเวสต์แบงก์ แถบพรมแดนอิสราเอล ให้ถือเป็นอธิปไตยของอิสราเอลโดยชอบธรรม ในขณะที่ชาวปาเลสไตน์ราวร้อยละ ๔๗ ในเขตเวสต์แบงก์จะรวมเข้ากับดินแดนบริเวณพรมแดนปาเลสไตน์เช่นกัน ดูเหมือนเป็นการลักลั่นให้เกิดการดำรงอยู่ของชาติพันธุ์หนึ่งในดินแดนและอธิปไตยของประเทศหนึ่งแบบค่อยเป็นค่อยไป และในที่สุดการขยายนิคมจะดำเนินต่อไปจนไม่เหลือพื้นที่ให้ชาวปาเลสไตน์ในเขตเวสต์แบงก์ได้ตั้งถิ่นพำนักอีกต่อไป

เกี่ยวกับประเด็นนี้หากวิเคราะห์รูปแบบและแนวทางปฏิบัติ จะพบว่าเป็นการเปิดโอกาสย้ายถิ่นประชากรขนานใหญ่ ซึ่งดูเหมือนจะเป็นภาพลักษณ์เชิงบวก เนื่องจากปัจจุบันมีชาวปาเลสไตน์ที่คงมีถิ่นฐานในดินแดนและอธิปไตยของอิสราเอลหลงเหลืออยู่ แต่ชาวปาเลสไตน์เหล่านี้ที่อยู่ภายใต้สถานะความเป็นพลเมืองของปาเลสไตน์ ดังนั้น กรอบแนวคิดที่กำหนดไว้ในแผนสันติภาพฉบับนี้ จึงออกแบบให้เป็นทางเลือกกับพลเมืองกลุ่มนี้ว่า ประสงค์จะอยู่ในถิ่นฐานเดิม หรือจะเลือกออกไปตั้งถิ่นฐานใหม่ในดินแดนและอธิปไตยของปาเลสไตน์ ทั้งนี้ หากไม่ประสงค์ในการย้ายออก ให้ยอมรับการดำรงอยู่และครองสถานะพลเมืองของตนในอธิปไตยอิสราเอล

และทางการอิสราเอลจะดำเนินโครงการก่อสร้างเส้นทางเชื่อมต่อระหว่างดินแดน เพื่อเป็นทางออกและการติดต่อสัมพันธ์กับแผ่นดินแม่ แต่ทั้งนี้ให้การข้ามพรมแดนอยู่ภายใต้การกำกับดูแลด้านความมั่นคง และให้อำนาจหน่วยงานของอิสราเอลปฏิบัติหน้าที่ควบคุมดูแลในการรักษาความสงบทั้งหมด

กรณีนี้ดูเหมือนจะเป็นการกระทำแบบไม่เลือกปฏิบัติ^{๑๐} เพราะจะเห็นว่ามีกรอกแบบให้รวมชาวอิสราเอลที่พำนักในนิคมซึ่งปัจจุบันตั้งอยู่ในดินแดนปาเลสไตน์ โดยให้สิทธิ์ทางเลือกแก่พลเมืองอิสราเอลที่ประสงค์จะย้ายกลับสู่ดินแดนอิสราเอล หรือจะคงพำนักอยู่ในถิ่นเดิมแต่ยังคงสถานะพลเมืองและสัญชาติอิสราเอล และทางการอิสราเอลจะสร้างเส้นทางเชื่อมต่อระหว่างกันโดยมีหน่วยงานด้านความมั่นคงของอิสราเอลปฏิบัติหน้าที่กำกับดูแลจุดเชื่อมต่อระหว่างพรมแดนอย่างเคร่งครัด

๘. ประเด็นผู้อพยพ ปัญหาผู้ลี้ภัย เป็นเรื่องที่หลายฝ่ายต่างแสดงความกังวลต่อชะตากรรมผู้ลี้ภัยชาวปาเลสไตน์ที่คงอยู่ในค่ายอพยพภายในดินแดนปาเลสไตน์เอง รวมถึงค่ายผู้ลี้ภัยซึ่งกระจายอยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศเพื่อนบ้าน โดยเจตนาของแผนสันติภาพฉบับนี้ ได้ปิดประตูล้นกลอนเกี่ยวกับข้อเรียกร้องกรณีสิทธิการกลับคืนสู่ถิ่นฐานเดิม แต่จะเปิดให้ผู้ลี้ภัยชาวปาเลสไตน์มีสิทธิเลือกชะตากรรมของตนเองผ่าน ๓ ทางเลือก เพื่อให้สามารถตั้งถิ่นฐานแบบถาวรในอนาคต โดยได้กำหนดทางเลือกไว้ดังนี้

๘.๑) ประสงค์เข้าร่วมและตั้งถิ่นพำนักในดินแดนปาเลสไตน์ตามเส้นแบ่งพรมแดนใหม่

๘.๒) คงพำนักกับประเทศผู้รับตามเดิม^{๑๑} ที่เคยพำนักอยู่ นับแต่อดีตถึงปัจจุบันและได้สิทธิการพำนักและลี้ภัยอยู่ (บนเงื่อนไขตามที่ประเทศผู้รับกำหนด)

๘.๓) ลงทะเบียนเข้าโครงการรับเป็นผู้ลี้ภัยของประเทศสมาชิกในองค์การความร่วมมืออิสลาม (The Organisation of Islamic Cooperation : OIC) โดยแบ่งรับในอัตรา ๕,๐๐๐ ราย /ปี รวมระยะเวลา ๑๐ ปี จะมียอดผู้ลี้ภัยที่ผ่านการลงทะเบียนเข้าพำนักในอียิปต์ของประเทศภาคีสมาชิกการประชุมโลกอิสลาม^{๑๒} รวมทั้งสิ้น ๕๐๐,๐๐๐ ราย

หากทุกฝ่ายยอมรับและเป็นไปตามความตกลงของแผนสันติภาพฉบับนี้ อาจส่งผลให้สถานการณ์ผู้ลี้ภัยชาวปาเลสไตน์เปลี่ยนไปสู่ทิศทางที่ดีขึ้น หรืออาจกล่าวได้ว่าปัญหาผู้ลี้ภัยชาวปาเลสไตน์จะจบสิ้นลงแบบได้ประโยชน์ร่วมกัน และเมื่อทุกอย่างดำเนินตามแผนที่วางไว้ จะช่วยลดภาระงานของหน่วยงานภายใต้

^{๑๐} โดยข้อเท็จจริงเหมือนเป็นการย้อนแย้งในทางปฏิบัติ เพราะพื้นที่ที่มีการสร้างนิคมทั้งหมดจะตกเป็นดินแดนของอิสราเอล และทางการอิสราเอลจะประกาศให้เป็นอียิปต์ของอิสราเอลด้วยการสร้างกำแพงกั้นพรมแดน ดังนั้น การให้ทางเลือกจึงไม่มีความจำเป็นกับพลเมืองอิสราเอลแต่ประการใด

^{๑๑} เลบานอน เป็นประเทศที่เปิดให้ตั้งค่ายผู้ลี้ภัยชาวปาเลสไตน์พำนักอยู่ประมาณ ๑๓๔,๔๒๒ คน โดยเมื่อพิจารณาตามข้อเสนอที่ปรากฏในแผนสันติภาพฉบับนี้ พบว่าเลบานอนไม่เห็นด้วยกับการรับชาวปาเลสไตน์และให้ตั้งถิ่นพำนักแบบถาวร ทั้งยังเป็นการทำผิดและละเมิดรัฐธรรมนูญอันถือเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ

^{๑๒} การดำเนินการนี้มีการระบุให้เป็นไปตามขั้นตอน หรือระยะที่ ๓ ของแผนการให้ถิ่นพำนักแก่ผู้ลี้ภัยชาวปาเลสไตน์ ซึ่งในทางปฏิบัติสหรัฐฯ จะให้การสนับสนุนงบประมาณช่วยเหลือให้กับประเทศโลกอิสลามที่เปิดประเทศรับผู้ลี้ภัยแบบต่างตอบแทน โดยเฉพาะอียิปต์ และจอร์แดน เพื่อให้รับผู้ลี้ภัยชาวปาเลสไตน์ และให้ตั้งถิ่นพำนักถาวรในประเทศเหล่านี้ ถือเป็นกาปิดตายสิทธิการกลับคืนสู่แผ่นดินแม่ที่พวกเขาจากมา ขณะเดียวกันสอดคล้องกับนโยบายสหรัฐฯ ที่ต้องการยุติภารกิจของหน่วยงานของสหประชาชาติในดินแดนปาเลสไตน์แบบถาวรเช่นกัน ในขณะที่เลบานอนยืนยันว่าการรับผู้ลี้ภัยแลกกับงบประมาณสนับสนุนจากสหรัฐฯ เป็นความเสียหายอย่างมาก เนื่องจากกำลังลดรอนสิทธิการกลับคืนถิ่นของชาวปาเลสไตน์ที่เรียกร้องมาโดยตลอด

การกำกับดูแลขององค์การสหประชาชาติในชื่อ The United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East ซึ่งตั้งขึ้นมายาวนานตั้งแต่ปี ๑๙๔๙ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การช่วยเหลือและการจัดหาแรงงานผู้ลี้ภัยชาวปาเลสไตน์ โดยจะให้ยุติบทบาทลงทันที ทั้งนี้เป้าหมายของการจัดระเบียบที่อยู่อาศัยจะจัดสรรพื้นที่และออกแบบเปลี่ยนโฉมค่ายผู้ลี้ภัยในปาเลสไตน์จากเดิมให้เป็นอาคารที่พักหรือเคหะชุมชน ซึ่งจะจัดพื้นที่แยกเป็นโซนที่พักอาศัยในรูปแบบการเคหะชุมชน และมีการจัดการที่เป็นระบบ เปิดให้ลงทะเบียนเข้าพักอาศัยในพื้นที่จัดสรรใหม่แบบถาวรต่อไป

๙. ประเด็นฉนวนกาซา เป็นประเด็นละเอียดอ่อนอย่างมากในทางการเมือง เนื่องจากกลุ่มฮามาส (HAMAS) หรือขบวนการต่อต้านเพื่อปลดแอกปาเลสไตน์^{๑๓} ซึ่งทรงอิทธิพลทางการเมืองและมีสัดส่วนเชิงอำนาจในฝ่ายนิติบัญญัติ รวมทั้งเป็นขบวนการติดอาวุธตอบโต้อิสราเอลแบบตาต่อตาฟันต่อฟันตามยุทธวิธีจู่โจมแบบกองโจรมาโดยตลอด ดังนั้น ประเด็นของการพัฒนาพื้นที่ฉนวนกาซาที่กำหนดไว้ในแผนสันติภาพฉบับนี้ จึงไม่มีการกำหนดทิศทางใด ๆ ให้เห็นเป็นรูปธรรมมากนัก เนื่องจากการดำเนินการพัฒนาพื้นที่ในฉนวนกาซาอยู่บนเงื่อนไขสำคัญคือ ฉนวนกาซาต้องเป็นเขตปลอดอาวุธและให้กลุ่มฮามาส (HAMAS) ปลดอาวุธแบบครอบคลุมทั้งหมด ก่อนจะเริ่มกระบวนการสันติภาพ หรือเดินหน้าปฏิบัติตามแผนสันติภาพในระดับต่อไป ซึ่งการถือปฏิบัติตามข้อกำหนดในแผนสันติภาพจะกระทำได้ เมื่อมีหน่วยงาน/องค์กรระหว่างประเทศใด ๆ หรือฝ่ายบริหารของรัฐปาเลสไตน์ ซึ่งได้รับการยอมรับจากอิสราเอล สามารถยืนยันและให้ความมั่นใจได้ว่าสามารถกำหนดนโยบายและเข้าควบคุมฉนวนกาซาได้ทั้งหมด โดยกลุ่มติดอาวุธและขบวนการนักรบศาสนาหรือญิฮาด (Jihadist) รวมทั้งขบวนการก่อการร้ายทุกกลุ่มยินยอมและเห็นชอบกับการปลดอาวุธอย่างครอบคลุม เมื่อถึงเวลานั้น ประชาคมโลกจะหันมาร่วมกันสนับสนุนและช่วยเหลือด้านการลงทุนในฉนวนกาซาอย่างมโหฬาร เนื่องจากประชาคมโลกมุ่งหวังให้ฉนวนกาซาปลอดจากกลุ่มติดอาวุธ อย่างไรก็ตาม แนวทางการปลดอาวุธและสร้างสันติภาพในฉนวนกาซามีกำหนดระยะเวลา ๕ ปี เมื่อผ่านช่วงระยะเวลาดังกล่าว หากอิสราเอลพิจารณาเงื่อนไขต่าง ๆ ครบถ้วนและสอดคล้องกับแผนสันติภาพในมิติด้านความมั่นคงปลอดภัยอย่างครอบคลุม ให้ถือเป็นสิทธิ์ของรัฐปาเลสไตน์ในการก่อสร้างท่าเรือ และสนามบินขนาดเล็กในฉนวนกาซาอย่างครบถ้วนได้ ขณะที่หลายฝ่ายกังวลว่าระยะเวลา ๕ ปี จะเป็นช่วงเวลาที่ยิวราเอลจะปิดล้อมฉนวนกาซาทุกด้าน หรืออาจเลวร้ายถึงขั้นจับกุมหรือควบคุมตัวผู้ที่เคยอยู่ในกลุ่มหรือขบวนการที่ยิวราเอลเห็นว่าเป็นภัยต่อความมั่นคง และอาจผลักดันชาวปาเลสไตน์ออกจากดินแดนแบบที่เคยกระทำมาแล้วตลอดการยึดครองดินแดนปาเลสไตน์

๑๐. ประเด็นชายแดนและผู้ถูกคุมขัง โดยข้อกำหนดของแผนสันติภาพฉบับนี้ระบุว่าจะให้อิสรภาพแก่ชาวปาเลสไตน์ที่ถูกจับกุมคุมขังในเรือนจำอิสราเอล ซึ่งเป็นผู้ต้องขังที่ผ่านกระบวนการตัดสินให้จำคุกในคดีความต่าง ๆ เกี่ยวกับประเด็นทางการเมือง แต่ไม่รวมผู้ต้องขังที่ต้องโทษและศาลตัดสินถึงที่สุดโทษในข้อหาฆ่าผู้อื่น หรือเจตนาวางแผนฆ่าผู้อื่น และไม่รวมถึงบรรดาชาวปาเลสไตน์ซึ่งถือสัญชาติอิสราเอลที่อยู่ระหว่างต้องโทษจำคุกในฐานะความผิด

^{๑๓} HAMAS เป็นชื่อเรียกที่นิยมใช้กันแพร่หลาย โดยมีที่มาจากกรออดเสียงในภาษาอาหรับคำว่า ฮามาส คือชื่อย่อของขบวนการต่อต้านเพื่อชาวปาเลสไตน์ภายใต้แนวคิดการเมืองอิสลาม ก่อตั้งในปี ๑๙๘๗ เป็นกลุ่ม/ขบวนการที่ทรงอิทธิพล และยึดพื้นที่เบ็ดเสร็จ ทั้งการเมือง และการทหารในฉนวนกาซา ระยะเวลาหลังๆ พบว่ามีการเคลื่อนไหวทางลับ ทั้งการลักลอบขนอาวุธเส้นทางการเงิน ผ่านองค์กรบริเวณแนวพรมแดนติดกับอียิปต์ กระทั่งต่อมาในปี ๒๐๑๕ รัฐบาลอียิปต์เห็นชอบให้บรรจุขบวนการฮามาสอยู่ในบัญชีก่อการร้าย หลังสืบสวนทางการข่าวพบว่า เป็นขบวนการที่มีส่วนร่วมกับเหตุการณ์รุนแรง การลอบสังหารบุคคลระดับสูง และมีพฤติกรรมคุกคามความมั่นคงภายในของอียิปต์

ต่าง ๆ เนื่องจากถือเป็นพลเมืองอิสราเอลโดยชอบ อย่างไรก็ตามเรื่องนี้ยังคงเป็นข้อเรียกร้องของญาติผู้ต้องขังชาวปาเลสไตน์ที่ต้องรับโทษตามกระบวนการยุติธรรมของอิสราเอล ซึ่งพวกเขามองว่าระบบยุติธรรมของอิสราเอลไม่มีความยุติธรรม เป็นการตัดสินแบบมีอคติ และจงใจให้ผู้ต้องหาต้องรับโทษสถานหนัก หรือบางคดีปล่อยค้ำโดยไม่มีการนำสู่กระบวนการพิจารณา หรือแจ้งข้อกล่าวหาใด ๆ รวมถึงการเพิกเฉยด้านมนุษยธรรม การดูแลปัญหาด้านสุขภาพผู้ต้องขัง และการทรมานนักโทษชาวปาเลสไตน์

๑๑. ประเด็นทรัพยากรน้ำในภูมิภาค ซึ่งมีในข้อกำหนดแผนสันติภาพฉบับนี้ เน้นพิจารณาเกี่ยวกับแหล่งน้ำและทรัพยากรน้ำ โดยถือว่าเป็นประเด็นด้านความมั่นคงและเสถียรภาพของอิสราเอล ดังนั้น กรณีการดูแลแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคทั้งหมดอยู่ในการกำกับดูแลของอิสราเอลแต่เพียงฝ่ายเดียว

๑๒. ประเด็นสามเหลี่ยมดินแดนแถบที่ราบจอร์แดน จะมีการขีดเส้นแบ่งพรมแดนให้ชัดเจน เนื่องจากพื้นที่ส่วนนี้เคยเป็นดินแดนของปาเลสไตน์ในอดีตจนเป็นที่รับรู้กันอย่างกว้างขวาง แต่หลังสิ้นสุดสงครามอาหรับ-อิสราเอลเกิดการเปลี่ยนแปลงบริเวณนี้เนื่องจากอิสราเอลเป็นฝ่ายชนะสงคราม จนนำสู่กระบวนการเจรจาหยุดยิงในปี ๑๙๔๙ และดินแดนแถบนี้เข้าสู่การแบ่งพรมแดนใหม่อยู่ภายใต้อธิปไตยของจอร์แดน จนกระทั่งอิสราเอลเปลี่ยนแปลงนโยบายใหม่และยึดครองกลับมาไว้ในการกำกับดูแลของอิสราเอล ด้วยเหตุผลทางด้านการทหารและความมั่นคงแห่งรัฐ ดังนั้นหากทั้งสองฝ่ายบรรลุความตกลงตามแผนสันติภาพฉบับนี้ จะมีการส่งคืนดินแดนแถบนี้ให้กับปาเลสไตน์และขีดเส้นแบ่งพรมแดนใหม่ โดยประชากรในพื้นที่จะกำหนดชะตากรรมของตนเองด้วยการให้สิทธิปกครองตนเองตามหลักเกณฑ์และกฎหมายที่ทุกคนเห็นชอบร่วมกัน

เมื่อพิจารณาสาระสำคัญของแผนสันติภาพฉบับนี้ตามความในเนื้อหารายละเอียดดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ย่อมสะท้อนให้เห็นถึงความพยายามของสหรัฐฯ ที่ยืนหยัดสนับสนุนและเคียงข้างอิสราเอลในฐานะพันธมิตรเหนียวแน่น ซึ่งเส้นทางก่อนที่จะเปิดตัวและเสนอแผนสันติภาพรอบนี้ภายใต้การนำของประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ พบว่ามีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ เริ่มด้วยการเดินทางเยือนซาอุดีอาระเบียและกลุ่มประเทศอ่าวอาหรับอย่างเป็นทางการ ภายหลังเข้ารับตำแหน่งประธานาธิบดีไม่นาน โดยนัยการเยือนมุ่งหมายโน้มน้าวประเทศอาหรับที่ทรงอิทธิพลในภูมิภาคอย่างซาอุดีอาระเบีย สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ และอียิปต์ หวังให้ผู้นำทุกประเทศตอบรับและปรับเปลี่ยนนโยบายต่างประเทศต่ออิสราเอลอย่างมีนัยสำคัญ แลกกับการสนับสนุนด้านความมั่นคงและการทหารจากสหรัฐฯ เพื่อป้องปรามการขยายอิทธิพลของอิหร่านที่กำลังแสดงบทบาทสำคัญผ่านสงครามตัวแทนที่กำลังปะทุในหลายพื้นที่ในภูมิภาค

บทสรุป

แผนสันติภาพทรัมป์ (Trump Peace Plan) รู้จักกันอย่างกว้างขวางในชื่อ the Deal of the Century อาจกลายเป็นประเด็นร้อนในทุกเวทีการประชุมรัฐสภาระหว่างประเทศ ทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี โดยแผนสันติภาพดังกล่าว เป็นการขับเคื่อนของสหรัฐฯ และอิสราเอล โดยมีกลไกและเครื่องมือสนับสนุนจากพันธมิตรโลกอาหรับ อย่างซาอุดีอาระเบีย สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ และอียิปต์ หวังนำวิสัยทัศน์ด้านการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานและยกระดับระบบเศรษฐกิจ และการจ้างงานเพื่อชาวปาเลสไตน์มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น หวังให้กลไกและการพัฒนาเป็นตัวแปรนำเพื่อปรับเปลี่ยนมุมมองและทัศนคติใหม่ ๆ ของชาวปาเลสไตน์ รวมทั้งชาติพันธมิตรอาหรับแบบองค์รวม อาจกล่าวได้ว่า แผนสันติภาพฉบับดังกล่าว มีการออกแบบมาและกำหนดขึ้นเพื่อให้เกิดกระแสการเปลี่ยนแปลงเชิงยุทธศาสตร์ในพื้นที่ และลดความขัดแย้งระหว่างอิสราเอลและปาเลสไตน์ แต่หลายฝ่ายมองว่าเป็นการดำเนินการฝ่ายเดียว (Unilateral) และขาดการมีส่วนร่วมจากฝ่ายปาเลสไตน์ในการกำหนดชะตากรรมของตนเอง ฉีกทุกความพยายามในการแก้ปัญหาแบบสองรัฐ (two-state solution) เนื่องจากประเด็นที่เป็นข้อเรียกร้องของฝ่ายปาเลสไตน์ที่เคยเรียกร้องมาโดยตลอดถูกปิดตาย ทั้งการยอมรับรัฐปาเลสไตน์บนเส้นแบ่งเขตแดนปี ๑๙๖๗ การตั้งเยรูซาเล็มตะวันตกเป็นเมืองหลวง รวมทั้งสิทธิการกลับคืนสู่ดินแดน แต่ทั้งหมดกลับถูกจำกัดภายใต้กรอบแนวคิดทางการตลาดที่คั่นหูทั้งการแบ่ง-แยก-แกล-เหมา ทำให้ฝ่ายปาเลสไตน์เกิดความหวาดระแวง จนเกิดเป็นคำถามและประเด็นข้อสงสัยมากมายเกิดขึ้นระหว่างทางตามที่ฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ขีดเส้นไว้ หากยอมเดินตามเส้นทางของแผนสันติภาพฉบับนี้ จนถึงที่สุดแล้ว จะพบว่าอธิปไตยของปาเลสไตน์ยังคงอยู่ภายใต้ปีกของอิสราเอลตลอดไปไม่จบสิ้น ไร้อำนาจการบริหารประเทศโดยสมบูรณ์ พลเมืองปาเลสไตน์จะตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบในทุกมิติ เนื่องจากแผนสันติภาพฉบับนี้เป็นการดำเนินการจากฝ่ายเดียว

อย่างไรก็ดี การศึกษาผลกระทบเกี่ยวกับแผนสันติภาพฉบับนี้จะยังคงดำเนินต่อไป และเชื่อว่าคงเป็นประเด็นให้ทุกเวทีนำมาพูดคุยและอภิปรายอย่างกว้างขวาง และจะกลายเป็นกระแสที่ทุกฝ่ายจะนำมาโหมโรงเพื่อสร้างแรงกระเพื่อมได้ โดยเฉพาะในเวทีการประชุมรัฐสภาระหว่างประเทศ เนื่องจากมีสัญญาณที่สะท้อนให้เห็นแล้วจากท่าทีการประชุมสหภาพรัฐสภาอาหรับ (Arab Inter-Parliamentary Union) ซึ่งจัดขึ้น ณ กรุงอัมมาน ประเทศจอร์แดน เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ที่ผ่านมา โดยเป็นการประชุมฉุกเฉินเพื่อพิจารณาวาระเกี่ยวกับแผนสันติภาพฉบับนี้ รวมถึงประเด็นเกี่ยวข้องว่าด้วยการสนับสนุนรัฐปาเลสไตน์ ซึ่งที่ประชุมได้ออกถ้อยแถลงเห็นพ้องกันด้วยการไม่เห็นชอบและไม่รับแผนสันติภาพฉบับนี้ และเตือนผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายว่า อาจสุ่มเสี่ยงจนทำให้เกิดสงครามศักดิ์สิทธิ์ หรือสงครามศาสนา โดยเฉพาะประเด็นการยึดครองกรุงเยรูซาเล็ม ซึ่งโลกอิสลามเรียกว่า อัลกุฎศ์ (Al-Quds) อันเป็นที่ตั้งของมัสยิดอัลอักศอ (Al-Aqsa Mosque) อันศักดิ์สิทธิ์ เมื่อเป็นเช่นนี้จึงเกิดเป็นมายาคติให้เห็นว่าแผนสันติภาพฉบับนี้จะกลายเป็นระเบิดเวลาหรือไม่ หรือจะเป็นสิ่งรื้อให้ชาวปาเลสไตน์ลุกฮือ (Intifada) ขึ้นอีกครั้งหรือไม่ และหากเกิดขึ้นจริง การลุกฮือรอบนี้จะยกระดับความรุนแรงกว่า ๒ ครั้งที่ผ่านมาอย่างแน่นอน โปรดติดตามตอนต่อไป

โปรดอ่านข้อมูลเพิ่มเติมได้จากบทความที่ผู้เขียนได้เผยแพร่แล้วในเว็บไซต์ตามที่อยู่ link ต่อไปนี้
https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/admin_souvaneer/ewt_dl_link.php?nid=141
https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/ewt_dl_link.php?nid=61670&file_name=article_translate

บรรณานุกรม

สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ภาษาอาหรับ)

Alaudin Al-Syed , 2020, (What's about the destiny of five million Palestine Refugees) สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๓, Retrieved at URL:

<https://arabicpost.me/%D8%AA%D8%AD%D9%84%D9%8A%D9%84%D8%A7%D8%AA-%D8%B4%D8%A7%D8%B1%D8%AD%D8%A9/%D9%85%D9%88%D8%A7%D8%AF-%D8%B4%D8%A7%D8%B1%D8%AD%D8%A9/2020/01/29/%D8%B5%D9%81%D9%82%D8%A9-%D8%A7%D9%84%D9%82%D8%B1%D9%86-%D8%AD%D9%82-%D8%A7%D9%84%D8%B9%D9%88%D8%AF%D8%A9/>

Muataz B. Mohamad,2020 (Repercussion of the deal of the century-intifada- III) สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๓, Retrieved at

URL:<https://masralarabia.net/%D8%B5%D8%AD%D8%A7%D9%81%D8%A9-%D8%A3%D8%AC%D9%86%D8%A8%D9%8A%D8%A9/1532682-%D8%AC%D9%8A%D8%B4-%D8%A7%D9%84%D8%A7%D8%AD%D8%AA%D9%84%D8%A7%D9%84-%D9%8A%D8%AD%D8%B0%D8%B1-%D9%85%D9%86-%D8%A7%D9%86%D8%AA%D9%81%D8%A7%D8%B6%D8%A9-%D8%AB%D8%A7%D9%84%D8%AB%D8%A9-%D8%A8%D8%B9%D8%AF-%D8%B6%D9%85-%D8%A7%D9%84%D9%85%D8%B3%D8%AA%D9%88%D8%B7%D9%86%D8%A7%D8%AA>

Sara Silbiger , 2020 (the deal of the century in line) 29/01/2020 สืบค้นเมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๓ Retrieved at URL: <https://www.bbc.com/arabic/middleeast-51300005>

Taha Tariq ,2020 (the detail of the deal of the century), 29/01/2020 สืบค้นเมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๓, Retrieved at URL: <https://www.arab48.com/%D9%81%D9%84%D8%B3%D8%B7%D9%8A%D9%86%D9%8A%D8%A7%D8%AA/%D8%A3%D8%AE%D8%A8%D8%A7%D8%B1/2020/01/29/%D8%AA%D9%81%D8%A7%D8%B5%D9%8A%D9%84-%D8%B5%D9%81%D9%82%D8%A9-%D8%A7%D9%84%D9%82%D8%B1%D9%8>

Waseem J. Al-Shantabi , (2020) (the deal of the century in term of international convention) สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๓, Retrieved at URL:

<https://www.aljazeera.net/news/humanrights/2020/2/19/%D8%B5%D9%81%D9%82%D8%A9-%D8%A7%D9%84%D9%82%D8%B1%D9%86-%D8%A8%D9%8A%D9%86-%D9%85%D9%86%D8%B7%D9%82-%D8%A7%D9%84%D9%82%D9%88%D8%A9-%D9%88%D8%A7%D9%84%D9%82%D8%A7%D9%86%D9%88%D9%86>